

Különös arzénmérgezési ügyben indított nyomozást a szegedi rendőrség

Egy felsőtanyai gazdálkodó szerint a lisztbe kevertek arzént

(A Délmagyarország munkatársától) Néhány nappal ezelőtt súlyos mérgezési tünetekkel szállították a klinikára Hoffmann János felsőtanyai gazdálkodót. Az első orvosi vizsgálat nem tudta megállapítani, hogy milyen mérég került a gazdálkodó szervezetébe. Tüzetesebb és általánosabb vizsgálatot rendeltek el s ennek során arra a meglepő felfedezésre jutottak, hogy Hoffmann János szervezetét arzén támadta meg.

A gazdálkodót napokig nem lehetett kihallgatni. Az orvosi kezelés azonban csakhamar reménykeltően éreztette hatását a betegre, úgy, hogy éltbenmaradását ma már biztosra veszik. A szerencsétlen gazdálkodó azonban az arzén-

mérgezés következtében valószínűleg béna marad.

Csütörtökön délelőtt sor kerülhetett Hoffmann János kihallgatására. Arra a kérdésre, hogy miképpen juthatott szervezetébe az arzén, azt felelte, hogy gyanúja szerint lisztbe keverhettek arzént. A klinika azonnal intézkedett, hogy a sütéshez-főzéshez használt lisztből mintát küldjenek a klinikára. Ezt a mintát még a délelőtti folyamán felküldték az igazságügyi vegyvizsgáló intézetbe. Egyben értesítették a szegedi rendőrséget, hogy azonnal indítsa meg a nyomozást a különös arzénmérgezés hátterének kiderítése ügyében. A rendőrség megtette a szükséges lépéseket a nyomozás megindítására.

Ha nyaralni megy, vagy hosszabb időt tölt távol otthonától: biztosítson belőrescs lopási kár ellen!

Beszélgetések a szegedi fákról

1. Mi a baja a korzó platánjainak

Kiss Ferenc ny. erdőfőtanácsossal, a Ferenc József-egyetem disz doktorával, beszélgettünk a szegedi fákról. Óriási téma ez, elképzelhetetlen mindent felölel, levegőt, árnyékot, tüzelőt, folyószabályozást, — madárdalt, ha a lírai lélek arra áhítzik, építkezést, vadaskertetet és amit akartok.

A fák apjának hívják Kiss Ferencet, mert csak az apa tudja úgy szeretni csemetéit, mint ő. Kedvencei vannak köztük, figyeli a szokásaikat s igazi aggodalom tölti el, ha azt látja, hogy valamelyiknek baja történt. Nézi a leveleit nagyítással, megvizsgálja a hancsát, a földköstőláshoz is ért, — hátha rossz a táplálkozása, sok vizet kapott, esetleg semmit! — és olyan tündöcs vesz rajta erőt, mint az igazi apán, ha lázasra pirul a kis fia arca.

ÖTVENHAT ÉV ELŐTT

helyezték Szegedre Kiss Ferencet, mint fiatal erdészt s hogy azóta tökéletes erdők támadtak a homokon, azt jórészt az ő fáradhatatlanságának, ritka szakértelmének, tudományos kutatási módszerének kell köszönni. Alapjában véve a homok nem szereti a fát s óriási homokos területeinkkel is csak a szél játszott sokáig. Természetes vize nincs a homoknak, már pedig az erdőtelepítés leginkább ezt kívánja meg. A természet szolgálataiba szegődik a szél, meg a madár is, kilométerekre elviszik szárnyukon, vagy gyomrukban, a csiraképzésre ingerlő magot, de mit ér mindez, ha megöli a napsugár!

— Tegyük fel azonban, hogy megmenekül, mondja Kiss Ferenc, zsenge korba jut, — megöli a vad, vagy az ember, mert a növény, vagy a fa csak kollektív erővel tud védekezni.

Ez meglepő valami, de hamar megkapjuk rá a magyarázatot.

— Az őz nem azokon a fákön tisztogatja az agancsát, amelyekből sok van, hanem kikeresi a féltve őrzött törzset. Az ember, a gyerek is a ritkább vékony fából farag magának botot. Így aztán nem volt könnyű dolog a mesterséges erdősisítés. Az alföld fája, az ákác, csak dísznövényként szerepelt itt-ott, nem beszélve arról, hogy szakemberek is tévedésben éltek, mert azt hirdették, hogy az Alföld steppe-szerű éghajlati tulajdonsága nem alkalmas erdőtenyésztésre. Ez a hit azonban már megdőlt. Megszűnt a régi korlátlan

legeltetés is, akadály a fatelepülésnek, a homokbuckák nem fenyegető rémek többé. Valamikor holdakra menő területeket borított el a szél, nem volt ritka a két-három méter magas homok, ami valósággal eltemette a termékeny felső réteget.

— Mekkora lehetnek ezek? — kérdezzük.

— Az ötműsi erdőben közel van egymáshoz két ilyen bucka 131 és 130 méter tengerfeletti magasságban. Az ásatthalmi erdőben van egy 360 méter hosszú buckasor, átlagos magassága 6—8 méter.

Ezekről a dolgokról napokig el lehetne beszélni, duplán laikusok is vagyunk hozzá Kiss Ferenc szaktudása mellett. Lesz is még róluk szó, de minket elűljáróban az érdekel, hogy

MI BAJA A SZEGEDI KORZÓ PLATÁNFAINAK?

Látni való, hogy itt valami nincs rendjén. Időnkint kidől egy-egy a soraikból, a másikat fűrészelni kezdik, pedig látszólag semmi baja, az egyik nekivastagszik és törzse árbócszerűen mered az égnek, ágai impozáns szépen fejlődnek, míg a másik gyengécske marad, vékony, mintha soványító kúrát használna.

— A fának egyedi tulajdonsága van, feleli Kiss Ferenc.

— Szóval egyéniség.

— De mennyire. A talajtól függ, hogy mennyire nő. A platánnak azonfelül van egy gomba-ellensége, az úgynevezett gloessporium nervisequium. Ez Szegeden először 1897-ben lépett fel a főposta előtti egyik platánfán, továbbá a Római-körúton volt kincstári faraktárban.

— Hogyan dolgozik?

— Először a rügyeket támadja meg s ha nagy mértékben lép fel, a rügyek 20—80 százaléka nem hoz levelet. Így a fa körülbelül három hétig kopaszon áll.

Csodálatos azonban a természet, az emberi agyvelő hasztalan akar kifogni rajta, csak lényegtelen tapogatózás marad minden nagy eredmény az ő gondoskodása, előrelátása mellett. A gomba leette a rügyeket s mikor már jóllakott, a fa szinte csupasz, jönnek a tartalékokból a pótrügyek, amiket járulékos rügyeknek hívnak. Ezek a legnagyobb, legtitkoszabb, bölcsesség folytán csak akkor törnek elő, ha az első elpusztultak s már nem fertőznek.

A gombák úgynevezett mieriunai (szálai) azonban belemennek a fa szövetébe is és így nem csak a gallyak pusztulnak el, hanem a vastagabb ágak is. Sőt tönkre megy sokszor az egész fa.

— A törvényszék előtt van egy 40—45 éves fa. Csak rá kell nézni és a laikus is észreveszi, milyen beteg. A Széchenyi-téren körülbelül 137 a platánok száma, de milyen különfélék, pedig majdnem egykorúak. Malmagasságban az egyik átmérője 70 centiméter, pár lépésre tőle, az aszfalt alá nyúló gyökérrel a másiké, amely egyidős vele, csak 22.

Itt van aztán még egy kérdés, amire dr. Márton József ügyvéd hívta fel már régebben a figyelmünket. Nem hiába volt hosszú ideig a fiatalok barátja, sok gyenge lelkecske nyílt meg előtte, gonoszkatát terített vissza a helyes útra, nincs az a szenzációs regény, amely nagyobb eseményeket tárt volna fel, mint egy-egy tárgyalása, — hát megmaradt benne most is a gyengék védelmére irányuló jószándék.

Azt mondja hát kérdésünkre Kiss Ferenc, megvilágítva a tételt:

**A PLATÁNOK GOMBABETEGSÉGE AN-
NÁL SÜLYOSABB, MINEL INKABB
ELZÁRJA AZ ASZFALT A FA GYÖKE-
RÉTŐL A LEVEGŐT**

De az aszfalt hatása növekedésvetést okoz, a fák nem hoznak elég széles évgűrűt, szóval nem válnak törzsben olyan vastagokká, amilyeneknek lenniök kellene a koruknál fogva. Visszamaradnak magasságban is. Ennek viszont az a baja, hogy a másik rá nő és elnyomja.

— Egyszóval itt is folyik a küzdelem a létért az érvényesülésért, — jegyezzük meg.

— De mennyire! Az ember csak gyenge kísérletező hozzá képest. Háromszor-négyszer annyi platán pusztul el a Széchenyi-téren az aszfaltban, mint a parktűkrök mellett egyen szabad részen, ahol Pálffy polgármester néhány év előtt lebontatta a rácsokat és levegőhöz juttatta a fákat.

Rovarellensége nincs a platánnak. A levélfo-
nák alján levő szőrök nem kellemesek, mert ezeket a szél lefújja s aki belélegzi, azt köhögésre ingerli. Tavasszal, mikor a magja hull, hónapokon át tart ez a pihe-eső és bepíszkítja a ruhát.

— Hát a fák tövében, a vasrács körül összegyűlt szemét, nem árt?

— Dehogyan árt, nagyon is jót tesz. Legfeljebb nem szép.

Kiss Ferenc, aki most is olyan agilis és fürgé, mintha ujjonnan kinevezett erdész volna s nem álana mögötte közel hat évtizedes tevékeny múlt.

— Örökös elfoglaltságában statisztikákon dolgozik, hogy kimutassa: növekedésben és magasságban milyenek az arányok? Itt aztán, már min?

hogy

A FA ÉLETÉBEN NAGY SZEREPE VAN A GYÖKÉRNEK

Minden fának kétféle a gyökere. Körülbelül 35 centiméteres rétegben található a tápanyagot felvevő gyökerek, míg a másik a vízfelvevő gyökér. Ez addig megy, amíg megtalálja a talajvizet, esetleg két-két és fél méternyire.

Ha talajviz-dagály van, megáll 1—1½ méternél, azonban vízbőségben elpusztul, esetleg kikapcsolódik a tápláló munkából, szóval nem működik. Nagy baj azért nem történhet, hiszen jön víz az oldalgyökerekből. A természet itt sem hagyja magát megfogni.

— Hát meddig nyulhatnak ezek a gyökerek?

— A táplálékot felvevő gyökér 30 méterre is elmegy szükség esetén. Az akácnál a 25 méteres gyökér nem ritka, de hát ennek a fának nagy terület kell, hogy összeszedje a fenntartásához szükséges táplálékot. A felvevőképességétől függ ugyanis a fa növekedése.

Általában a gyökértudományban ma Kiss Ferenc az első szaktekintély. Véget nem érő tanulmányok, kísérletezések, viták után jutott el oda, hogy véleménye irányító. De eredményeket produkált!

— Az ákác, mondja, külterjesen használja fel a talajt, csak nagy terület igénybevételével meg. Amelyik fa gyökszörökkel van felruházva, az kisebb területen és kevesebb táplálék-mennyiségből elégíti ki a szükségleteit.

Első »népakadémiank«-at azzal fejezzük be amivel kezdtük: a platánokkal.

— Van még 10—12 tökéletesen szép platánfánk, nagyon kíváncsok volna ezeknek a megmentése és fenntartása, habár nem a korzón. Ujszeged sokkal alkalmasabb erre a célra. A Széchenyi-téren hársfák kerülnek a kivágott platánok helyébe, itt idővel hársfasor alakul, de addig is jó volna felszabadítani a kiültetett, aszfalttól nem bántott, platánokat. Egyelőre csak nyesséssel, hogy ne gátolják a hársak növeését.

Varga Mihály

**Reparatorkészítő, kőtolár-
gyár és mechanikai hálógyár**

Szeged, Aranytér 4.

Fájdalomtól porig sujtva tudatjuk, hogy

Kormos Osmanné sz. Ranschburg Anna hön szeretett hitves és legjobb anyja f. hó 24-én hosszas és kínos szenvedés után elhunyt.

Drága halottunkat f. hó 25-én, pénteken délután 4 órakor temetjük a zsidó temető cintennéből. Gyászolják: Kormos Osmanné férje, József, Mária és Lajos gyermekei. Részvétlátogatások mellőzését kérjük. 313